

Показником правильної стратегії і політики банку має служити підвищення ролі інформаційних послуг в діяльності банку і зростання ефективності витрат на цілі в його витратах. Зростає також частка персоналу банку, зайнятого в комп'ютерних, інформаційних, аналітичних підрозділах, і частка комп'ютерного обладнання, оргтехніки, програмного та інформаційного забезпечення в основних і оборотних фондах банку і контрольованих ним фірм.

Банки, що надають своїм клієнтам подібні послуги, викликають особливий інтерес інвесторів. Участь банку в таких технологіях підвищує його вартість. Сьогодні найбільш активно працюють на цьому ринку транснаціональні банки, такі як MeritaNord-banken (1,1 млн. його клієнтів користуються цими послугами), Barclays, WellsFargo.

WAP-банкінг, мобільний банкінг (mobilebanking, m-banking) –отримання банківських послуг безпосередньо за допомогою мобільного телефону або ноутбука при використанні технології бездротового доступу (Wireless Application Protocol). Така технологія дозволяє передавати скорочену інформацію деяких сайтів, що підтримують WAP (наприклад, Yahoo!аін) на мобільні телефони і здійснювати деякі дії.

Отже, досить швидкими темпами розширяється і розвивається мобільний банкінг, що дозволяє не виходячи з дому отримувати всю інформацію і керування своїми рахунками, що дозволяє залучувати клієнтів без їх присутності та без потреби в збільшенні кількості філій банку. Перехід на мобільний банкінг дозволить створювати більше мобільних продуктів та операцій і користуватися в повсякденному житті, а також покращити управління грошовими потоками.

Література:

1. Резник Инна Александровна. Развитие электронных банковских услуг: автореферат дис. кандидата экономических наук: 08.00.10 / Резник Инна Александровна [Место защиты: С.-Петербург. ун-т экономики и финансов]. – Санкт-Петербург, 2008. – 19 с.
2. Саркисянц А. Новые технологии в расчетно-платежной системе коммерческого банка// Планета INTERNET.– 1998. – № 5-6– С. 30.

Валентина ГОЛЬОНКО

*студентка факультет банківського бізнесу
Тернопільський національний економічний університет*

Науковий керівник:

викладач кафедри банківської справи Сегеда Л.М.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Сучасні умови диктують необхідність банківським установам займати все нові ніші, подекуди напряму не пов'язані із банківською діяльністю - це страхові, трастові, консультаційні послуги, діяльність на фондовому ринку тощо. Відтак сутність та основні характеристики банківських установ постійно видозмінюються, набувають нових ознак, що відображається на складності тлумачення їх сутності в зв'язку із динамічністю їх функціонування.

Такий стан речей спричинив досить різноманітні підходи та напрямки трактування сутнісної основи банків науковцями та вченими та відсутність єдиного підходу до визначення даного поняття. Всю різноманітність визначень тлумачення

банку можна узагальнити в трьох основних підходах - економічному, правовому та інституційному (рис.1).

Рис. 1. Підходи до визначення сутності банку

Також залежно від розгляду цілей діяльності банків, виділяють його специфічне та універсальне визначення. Універсальним є визначення, яке характеризує суть об'єкту загалом, окреслюючи конкретні риси, за якими можна визначити приналежність того чи іншого поняття до об'єкта, який характеризується. Специфічне поняття включає у визначенні роль та місце досліджуваної категорії у тих чи інших економічних процесах.

Правовий підхід передбачає включення у трактування банківської діяльності її правового регулювання. Здебільшого в межах даного підходу банк трактують відповідно до законодавства тої чи іншої країни. Разом з тим, недоліком такого підходу є дискусійність трактування банку законодавством різних країн, а також ігнорування економічної основи банківської діяльності.

Зазвичай, банком, згідно даного підходу, прийнято вважати юридичну особу, яка, згідно законодавства, здійснює окремі операції, на основі чого її можна вважати банком. Так, згідно визначення, вказаного на сайті НБУ [1], банк - це юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, відомості про яку внесені до Державного реєстру банків. Таке ж трактування й в Законі України "Про банки і банківську діяльність". Що ж входить у банківські послуги, у вказаному Законі не зазначається, лише описано суть банківської діяльності - залучення у вклади грошових коштів фізичних і юридичних осіб та розміщення зазначених коштів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, відкриття і ведення банківських рахунків фізичних та юридичних осіб. Таким чином, згідно визначення суті банківської діяльності можна зрозуміти, що банк - це та установа, яка здійснює залучення і розміщення коштів та проводить розрахунково-касові операції. Проте, законодавчо не закріплено, що банк

має ці операції здійснювати комплексно. А це означає, що згідно вказаного підходу, банком можна вважати установу, яка проводить лише окремі із вказаних операцій.

Економічний підхід заснований на розгляді банку як економічного агента, фінансового посередника, що проводить перерозподіл грошових коштів, тим самим сприяючи розширеному відтворенню економіки (макрорівень) та як специфічне підприємство, яке здійснює створення та збут власних фінансових послуг (мікрорівень).

Інституційний підхід має в своїй основі бачення банку як специфічного інституту, невід'ємною основою ринкової економіки. Власне поняття "інститут" означає стійкі відносини та взаємовідносини, що підпадають під жорсткий контроль та забезпечують самовідновлювальний, чіткий характер забезпечення потреб людини. Також колись інститутами було певне середовище, що поєднує функціонування економічних контрагентів. Відповідно до цього підходу, банки важко було назвати інститутами в силу їх активної ролі в ринковій економіці проте аж ніяк не допоміжною складовою.

Підхід до банків як до інститутів дуже поширений серед американських учених. В вітчизняних дослідженнях, інститут скоріше заміняє поняття установа чи організація, що практично не пов'язане із розкриттям суті банку саме як інститут ринкової економіки. Доцільно зазначити, що інституту притаманна мета діяльності, яка досягається через функції, які вирізняють той чи інший інститут від інших, що обумовлює необхідність аналізу функцій банку, за допомогою яких він може впливати на економічні процеси в країні.

Дослідження функцій банку в спеціалізованій літературі дозволив прийти до висновку, що дуже часто їх ототожнюють із операціями та послугами банків, що, на нашу думку, є не досить вірним підходом, адже функції мають відображати саме вплив банківської діяльності на економічний розвиток, а не окремі аспекти його діяльності. Також дуже часто в літературі зустрічаються функції посередництва в кредитах, платежах, акумулювання коштів [2, с.158], що по своїй суті роз'єднує посередницький аспект банківської діяльності на різні складові. Аналіз підходу Р. Левіна [3, с.5] - економічного фахівця Світового банку, згідно якого виділяється функція консультування про варіанти проведення інвестицій та управління капіталом; моніторинг інвестиційних проектів після кредитування й корпоративне управління фірмами-позичальниками; акумуляція збережень; полегшення обміну товарів та послуг. дав змогу нам зробити висновок, що він не позбавлений неточностей. Зокрема, перші три функції - відображають окремі аспекти трансформаційного процесу, а остання - відображає можливість здійснювати посередництво в платежах, що не можливе без емісійної складової банківського функціонування. Разом з тим, лише комплексне поєднання депозитної, кредитної та розрахунково-касової діяльності дає змогу пришвидшувати та полегшувати обіг капіталу, що відображається на економічному розвитку країни.

Відтак, найбільш коректним є виділення саме трансформаційної функції, яка цілком охоплює всі складові фінансового посередництва банку на ринку.

Також в літературі зустрічаються й інші назви вказаної функції - посередництво в кредиті [4, с. 55] або збереження вартості [5, с.100]. Проте на наш погляд, таке трактування вказаної функції має в основі лише одну із складових цілісного трансформаційного процесу. Водночас, суть банку не проявляється лише виконанням вказаної функції, адже баки якісно відрізняються від усіх інших посередників можливістю емітувати готівкові та безготівкові гроші, а не лише контролювати та

обслуговувати грошові потоки. В економічній літературі можемо зустріти різні назви вказаної функції - створення кредитних засобів [6, с. 372], емісійна [4, с. 441], випуск кредитних грошей [2, с.55].

Загалом, ми вважаємо, що доцільною назвою вказаної функції є функція емісійна, або ж створення грошей. Разом з тим, на наш погляд, в скорому часі вказана функція потребуватиме уточнення у зв'язку із появою криптовалют, які не створюються банківською системою, а іншими установами чи навіть приватними особами. Таким чином, на сьогоднішній день не можливо вважати банки монополістами у цій справі.

Отже, на наш погляд, банками можна вважати специфічні інститути, діяльність яких спрямована на забезпечення якісної трансформації грошових потоків та створення й управління грошовою масою з метою досягнення розширеного відтворення та сприяння економічного розвитку країни. Таке визначення, на відміну від існуючих, дозволяє зацентрувати увагу не лише на функціях банківських установ (а не на видах діяльності чи окремих операціях), а й на кінцевих цілях їх функціонування (а не на комерційній меті - отримання прибутку, яка є апіорі в діяльності будь-якого підприємства).

Слід зазначити, що притаманність банківській системі трансформаційної та емісійної функцій реалізується через здійснення в сукупності основних їх операцій - кредитних, депозитних та розрахунково-касових. Дуже важливим в даному контексті є виділення саме їх комплексності, адже окремі види вказаних операцій можуть здійснювати й інші, небанківські установи. Така специфіка ведення банківського бізнесу дала змогу забезпечити їм провідну роль в посередницькій діяльності, адже завдяки цьому вони беруть активну участь на всіх стадіях відтворювального процесу - виробництві, обміні, розподілі і споживанні.

Література:

1. Офіційний сайт Верховної ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
2. Гроші та кредит: [Текст] : підручник / За ред. проф. Б.С.Івасіва. – Тернопіль: Карт-бланш, 2000. – 379 с.
- 3 Levine R. Finance and Growth: Theory, Evidence, and Mechanisms. University of Minnesota and NBER, 2003. – P.5,8.
- 4 Дзюблюк О.В. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки [Текст]: монографія / О.В. Дзюблюк. – К.: Поліграфкнига, 2000. – 512 с.
5. Ходаківська В.П., Данілов О.Д. Ринок фінансових послуг [Текст] : Навчальний посібник / В.П. Ходаківська, О.Д. Данілов. – Ірпінь: Академія ДПС України, 2001. – 501с.
6. Гроші та кредит [Текст]: підручник / За ред. М.І. Савлука. [3-тє вид., перероб. і доп.] – К.: КНЕУ, 2002. – 598 с.

Неля ГРЕГУС

студентка факультету фінансів THEU

Науковий керівник:

к.е.н., доц. кафедри банківської справи Галицька Ю.М.

МОДЕЛІ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ВІРТУАЛЬНИХ ВАЛЮТ

Глобальні фінансові кризи, розвиток фінансових технологій та зміна споживчих переваг у бік зростання мобільності, зручності, швидкості, здешевлення вартості послуг і візуалізації інформації сприяло виникненню віртуальних співтовариств із створенням і поширенням власної валюти і роздрібних платіжних систем.